ग्रन्थाङ्क २०९५ विषय वेद

नाम शतपथब्राह्मणम्

पत्र सं० १९-४१

पंक्ति सं० (पृष्ठे) २० अक्षर सं० (पंक्तौ) ६६

आकार १०.८ x ३.८ लिपि दे. ना. आधार कागद

वि० विवरणम्

[illegible]

036361 सं. ५८०६

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

शतपथ – नं ७४

यजुषा वा समिधं वास्यादध्यादाकुर्वतेति वाग्जुहुपा

घृतं दक्षिणा वाहरे युरनुवाग मभ्युर्दक्षिणा

न्यायेनठ हरंत्यन्वाहार्यपचनो न विष्यतीत्यन्व

वागमयंती ॥ २ ॥ अथ ज्ञायतिजाय ति देवाः तद्

वानेवैतदुपावर्तते स सदेवतरः स्यातत्नरस्त

पस्वितरोऽग्नीः आधनेतद्विकाम मेतस्वाप्या

स०भ०ना०कं० २०११

Indira Gandhi National Centre for the Arts

न्नोह्यनाहिताग्नेर्भृतचर्यास्तिमानुषोह्येवैष
तावद्भवतियावदनाहिताग्निस्तस्मादपिकामंग
वत्स्वप्यात्ऽ।तद्वैकेनुदितेमथित्वा॥तमनुदिते
प्राञ्चमुद्धरंतितदुतदुनेऽस्त्रहोरात्रेपरिस्थी
मःप्राणोदानयोर्मनसश्चवाचश्चपर्यायस्याऽ
इतिवदंतस्तदुतथानकुर्याद्द्योहैवास्यतथाऽ १८

नुदितऽआहितोभवतोनुदितेह्रिमथित्वातमुदि
तेप्राञ्चमुद्धरंतिसयऽनुदितऽआहवनीयंमंथेत्पू
हृतत्वयीप्नुयात्।ऽ।अहतद्वैदेवाःअनपहतपा
प्मानःपितरोनपाप्मानमपहतेमर्त्याःपित
रःपुरायुषोम्रियतेयोनुदितेमंथत्यपहते
पाप्मानोदेवाऽअपपाप्मानंहतेमर्त्तोदेवा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

मृतत्वस्याशास्ति सर्वमायुरेति श्रीर्देवाः श्रियं
गच्छति यशो देवा यशो ह भवति य एवं विद्वान्
दिते मंथति । तद्वाहुः । यंनर्चा न साम्ना न य
जुषाग्निराधीयते ऽथ केनाधीयत ऽइति ब्रह्मणे
हि वै एष ब्रह्मणाधीयते वाग्वै ब्रह्म तस्य वाचः स
२० त्यमेव ब्रह्म तावा ऽएताः सत्यमेव व्याहृतयो ॥ २०॥

भवंति तदस्य सत्येनैवाधीयते ॥ १ ॥ भूरिति वै प्र
जापतिः इमामजनयत भुव इत्यंतरिक्षं स्व
रिति दिवमेतावद्वा ऽइदं सर्वं यावदिमे लोकाः
सर्वेणैवाधीतो ॥ २ ॥ भूरिति वै प्रजापतिः ब्रह्माज
नयत भुव इति क्षत्रं स्वरिति विशमेतावद्वा ऽ
इदं सर्वं यावद्ब्रह्म क्षत्रं विट् सर्वेणैवाधीयते ॥ ३ ॥
भूरिति वै प्रजापतिः आत्मानमजनयत भुव

Indira Gandhi National Centre for the Arts

नि प्रजा० स्वरिति प्र सूनेतावद्वाइद७ सर्वयावदात्म
प्रजा पशव: सर्वे लोकाधीयतो४२ सवै नु भुवाइति
एतावतैव गार्हपत्य माद धत्यथ य सर्वै राद धा
त्केनाहवनीयमादध्याद्धे अप्रदरेप दिशिनादि
ते नो एता न्प घ तेयामानि नवतितेः सर्वै: पंच
भिराहवनीयमादध्याति सूर्भुवः स्वरितिता २॥

ष्टाव दृ राणि संपद्यं तेष्टा दृरा वैगायत्रीगायत्र्यम्
ग्ने श्छंद: स्वैनै वैन नेतृ छंदसाय तो४५ देवान्सुवा
अग्नी आधस्यमानान् तान सुरर सांसानिररर
नोग्निर्जनिष्यते नाग्नी आधस्यध्वइति त घ द
स्तं तस्मादु हा० सिा४५ ततोदेवा एतं वज्रं द
दस्युः यद स्थं तं पुरस्तादुद श्रयं स्त स्या पयेनाद्
स्पर्द्धस्प पाकः

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

निवातेग्निरजायत तस्माद्यत्राग्निं मंथिष्यंस्यात्त
दृश्वमाने तद्वैब्रूयात्स पूर्वेलोपतिष्ठते वज्रमेव
तदुद्यच्छति तस्मान्नयेनाछ्र निवाते श्रिश्रीयितोऽर्दे
सवै पूर्ववाख्यात। सहस्रपरिमितं वीर्यमनिवर्ह
ते यदि पूर्ववाहं न विंदेदपियः एवकश्चानस्या
द्यपश्वं न विंदेदप्यनड्वानेव स्यादेषह्येवानड्वान् २२।

होबंधुः ।ते यत्र प्राँचं हरंति तत्पुरस्तादत्वं
नयंति तत्पुरस्तादेवैतन्नाष्ट्रारक्षांस्यपघ्नंते
यथा न सेमानाष्ट्राहरंति। हसंतंवै तथैव हरेयुः
यथैनमेषः प्रत्यङ्पाचरेदेषवै यशोयद
न्तिः प्रत्यङ्डै वैनं यशः प्रविशातीतं दिक्षयशः
उपनमत्यथ यस्मात्पराङ्‌वति पराङुहैवास्मा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

घज्ञो न्नवति स यो हैनं तत्रानुव्याहरेत्पराङ् स्मा
घज्ञो न्न दिती श्वरो हय त्तथैव स्यात् ॥१८॥ एष कु
वै प्राणाः तं वैतथैव वहरेयुर्यथैनं मे ष भत्यङ्
पावरेत्त्वत्य ङ्कुवैनं प्राणाः प्रविशति तथ यस्मात्
राङ् वति पराङु हैवास्मात्प्राणो न्नवति स यो है
नंतत्रानुव्याहरेत्पराङ् स्मात्प्राणो न्न दितीश्व ॥२१॥

गौ॰

रो हय त्तथैव स्यात् ॥१९॥ अयं वै यज्ञो यो यं पवते ॥
तं वैतथैव वहरेयुर्यथैनं मेष पुरस्ताङु पावरेत्व
त्यङ्कुवैनं यज्ञः प्रविशति तं क्षिप्रं यज्ञः प्रपन्न
नत्यथ यस्मात्पराङ् वाति पराङु हैवास्माद्य
ज्ञो न्नवति स यो हैनं तत्रानुव्याहरेत्पराङ् स्मा
घज्ञो न्न दितीश्वरो हय त्तथैव स्यात् ॥२०॥ एष

Indira Gandhi National Centre for the Arts

०वै प्राणः। तं वै तथैव हरेयुर्यथैनमेष प्रत्यं
ङुपाचरेत्प्रत्यङ् वै नं प्राणः प्रविशत्यथ यस्मा
त्पराङ् भवति पराङु हैवास्मात्प्राणो भवति सये
हैनं तत्रानुव्याहरेत्पराङु स्मात्प्राणोऽक्रमिति
श्वरो ह यत्तथैव स्यात्तस्मादु तथैव हरेयुः
प्रथा स्मा क्रमयन्ति तमाक्रमय्य प्राञ्चमु २४॥

का

न्नयति तं पुनरावर्तयति तमुदञ्चं प्रमु [illegible] ञ्चति वीर्यं
वाऽ [illegible] अश्वो नेदस्मादिदं पराग्वीर्यमसदिति त
स्मात्पुनरावर्तयति रश्नातमभ्यस्य पदमाधा
वीर्यं वाऽ अश्वो वीर्यऽएवैनमेतदाधत्ते तस्मादश्व
स्य पदमाधत्ते स वै लक्ष्मीमेवायं तु पस्य रा
प्रथा घट त्यथो पस्य राति न्नु भुवः स्वरित्येव

२८

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

सं०मं०भा०सं० २०१९१

तीयेनादधाति त्रयो वा इमे लोकास्तदिमाने
वैतल्लोकानाप्नोत्येतन्वै कं रूपं अथ यद्द्वितीयं
त्तस्मीन वा य उपस्थ शात्य या घ यति भूर्भुवः स्वरि
त्येव द्वितीयेनादधाति यो वा अस्यामग्रतिष्ठि रूपं
तो नार मु घछति नेन ऽहत्स्याः लोकेष्वेवेतेभे
[illegible] रा क्रो तुष्टं तुष्ठं स ठं है न ठं म रणा तार द्या

पाकः

सम तस्मीमुपस्थ शाति तदस्यो ह्रूतिष्ठायां प्र
तितिष्ठति लोकस्यां प्रतिति ऽ अग्नि तेत
व्याप्य नेत दुहे तत्य स्त्रैवद रे ऽ आसुरिः पांचि म
धुकिः सर्वे वा अन्य दिय सितु मे वन ये नैवो
च त्याद धात् भूर्भुवः स्वरिति तदेवा नियसि तमि
त्युतोयतमस्या कामयेतत शाकर्यात ॥ २७ ॥ अथ

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

पुरस्तात्परीत्य। प्रत्यङ्ङ्मुखमुक्तानामन्त्रिपघग
पतिर्द्यौरिव भूम्ना पृथिवीव वरिम्णेति यथा सौ
र्वेक्षीन दांत्रे रेवं बहुर्न्नेयासमित्येवैतदाह यद्
द्यौरिव भूम्नेति पृथिवीव वरिम्णेति यथैव पृ
थिव्युर्व्येवमुरुर्न्नेयासमित्येवैतदाह तस्यास्ते
दिविदेवयजनि पृष्ठ इत्यस्यै ह्येनं पृष्ठ अथ २६

त्रग्निमन्नादमन्नाद्यायाद्ध इत्यन्नादो ह्यग्निरन्ना
दोन्नेयासमित्येवैतदाह सैषाशीरेव यद्वा कामं
येत जपेदेतद्घ्युवामायतापि नाद्रियेता २
अथ सर्पराज्ञ्या ऋग्भिरुपतिष्ठते। आयं गौः पृ
श्निरक्रमीदसदन्मातरं पुरः। पितरं च प्रयन्त्स्वः
अंतश्चरति रोचनास्य प्राणादपानती व्यख्यन्

Indira Gandhi National Centre for the Arts

ह्रियो हि वां। त्रिंशद्धाम विराजति वाक्पतंगाय
धीयते। प्रतिवस्तोरह द्युभिरिति तद्यदेवास्यां
न्नसं नारैर्वानदत्तैर्वेत्तु निर्वाधस्मनेनवा नाम्भ
नवतीत देवास्येतेन सर्वैर्नाम्नं नवतीतस्मात्स
र्प्पराज्ञ्या ऋग्भिरुपतिष्ठते। ऽशौनदाकृ॥ नसर्प २७॥
राज्ञ्या ऋग्भिरुपतिष्ठेतेतीयं वै पृथिवी सर्प

राज्ञीयद्देवास्यामाधत्ते तत्सर्व्वान्कामानाप्नो
ति तस्मान्न सर्प्पराज्ञ्या ऋग्भिरुपतिष्ठेत॥३॥
आहुतिमाज्ञाहुत्याहवनीयं स्रर्पाकृतिं जुहोति त
द्यत्स्रर्पाकृतिं जुहोत्यन्नादं वाऽएतमात्मनोऽजनय
त पदाग्नेतस्माऽएतदन्नाद्यमपिदधाति यथाऽ
माराय वासोतापघ्नीत्सायवास्त्वमपिदध्यादेव

Indira Gandhi National Centre for the Arts

म स्मा ऽप्युदन्तो घर्म पिदधाति । श स्तु एतेनाग्नेन शांतः
उत्तराणि हवीᳪषि श्रप्यमाणान्युपरमति । सम्वद्वेव
ध्वर्युर्वा यजमानं वाग्रदाहतौ हस्वप्ने दिष्टं चरतो
यद स्मिन्नेतामाहुतिमजुहुयात्तस्मादेतामाहुति
जुहोति । स तां है प्रथमां जुहोति । सर्वं वै प्रजाᳪ सर्वमेवै
वैनमेतच्छमयति स्वाहाकारेण जुहोत्यनिरुक्तो वै स्वा
हाकारः सर्वं वा ऽनिरुक्तᳪ सर्वेणैवैनमेतच्छमयति ॥२ १२८

ता॰ कु
गो वै प्रजापतिः प्रथमामाहुतिमजुहोत्स्वाहेति वैत
मजुहोत्सो ऽस्विदं पाति स्वानेन तस्मात्स्वाहेति जुहो
ति तस्यां वरं ददाति सर्वं वै वरः सर्वेणैवैनमेतच्छ
मयति ॥३ तदाहुः । एतामेवाहुतिᳪ हुत्वाथोत
राणि हवीᳪषि नाद्रियेत तथैव तं काममाप्नो
ति यमत्र काममुत्तराणि हवीᳪषि निर्वपतीति ॥४॥

वि॰ बा॰
Indira Gandhi National Centre for the Arts

सर्वाः अग्नये पवमानाय निर्वपति। प्राणो वै पवमा
नः प्राणमेवास्मिन्नेतद्दधाति तद्धैतयैवास्मिंस्त
द्दधत्यन्नꣳहि प्राणो न्नमे षाहुतिः॥ अथाग्न
ये पावकाय निर्वपति। अन्नं वै पावकमन्नमेवा
स्मिन्नेतद्दधाति तद्धैतयैवास्मिंस्तद्दधत्येषाह
वु तत्स्वमन्नमाहुतिः॥ अथाग्नये शुचयेनि | २.८
२.६

वपति। वीर्यं वै शुचि यदाऽस्यैतदुज्ज्वलति तदस्य
वीर्यꣳ शुचि वीर्यमेवास्मिन्नेतद्दधाति तद्धैतयै
वास्मिंस्तद्दधति यदाह्यैवास्मिन्नेतामाहुतिं
जुहोत्यथास्यैतद्वीर्यꣳ शुच्युज्ज्वलति। नेत्तस्मा
दाहु एतामेवाहुतिꣳ हुत्वाथो वरारोहवीर्य
नाद्रियेतेत यैवतं काममाप्नोति य मत्ति कान्

मुत्तरां स्तीर्हवींषि निर्वपानीति तदु निर्वपेदे
देवोत्तरा स्तीर्हवींषि पिपरो व्रत्नि वै वा ऽ एत घदस्त
दिदमितीवा ॥४॥ स यदग्नये पवमानाय निर्वपति ॥
प्राणो वै पवमानो य ... वै जायते अथ प्राणो य प्राव
त्तजायते मा तु चैव तावत्प्राणमनु वा ति ति पथावा
तस्मात् ए कास्मिन्नेतत्प्राणं दधाति ॥५॥ अथ यदग्न ३०

ता॰ का॰ श॰ ब्रा॰ २०१९१

ये पावकाय निर्वपति अन्नं वै पावकं तस्मात् एवा
न्नेतस्मिन्नेतद्दधाति ॥६॥ अथ यदग्नये शुचये निर्वपति
वीर्यं वै शुचिर्यदा वा अन्नेन वर्द्धते ऽथ वीर्यं तदन्ने
न वै नमेतद्वर्द्धयित्वाथास्मिन्नेतद्वीर्यं शुचि
श्वतितस्मादग्नये शुचये ॥७॥ तद्धैतद्देवस द्विपर्यस्त
स्त्विवा ऽथ ग्निर्हयत्र देवेभ्यो मनुष्यान्स्तु पावक वर्त्तते

Indira Gandhi National Centre for the Arts

तद्धस्मैवंक्रैमैवसर्वेरोवालनामनुष्यानेनुपावर्त
न्तितिा१२स॰एतात्तिस्त्रस्तनूरेषुलोकेषु विन्यधत्त।
यदस्यपवमानंरूपमासीत्तदस्यांपृथिव्यांन्यध
त्ताथयत्पावकंतदंतरिक्षेथयच्छुचितद्दिवितद्वा॰
ऋषयःप्रतिबुबुधिरेय॰तत्पपय॰श्चासुरसर्वे॥३॥
णवे॰आत्मनान्वैरनुपावर्तन्तदित्ततस्मा॰एतानि
हवींषिनिर्वपन्ति॥१॥

सयदग्नयेपवमानायनिर्वपतियदेवास्यांपृथिव्या
ंरूपंतदेवास्यैतेनाप्नोत्यथयदग्नयेपावकायनि
र्वपतियदेवास्यांतरिक्षेरूपंतदेवास्यैतेनाप्नोत्यथ
यदग्नयेशुचयेनिर्वपतियदेवास्यदिविरूपंतदेवा
स्यैतेनाप्नोत्येवमुह्यैस्वमेवाग्निमनवनिहितमाध
त्तेतस्मादुतानिर्वपेदेवात्रेरात्रीहवींषि।४।१४।केवलमं

र्हिः प्रथमꣳ हविर्निर्वपति समानबर्हिषी ऽत्र रेग
अयं वै लोकः प्रथमꣳ हविरथेदमंतरिक्षं द्वितीयं
द्यौरेव तृतीयं बहु लेव वा इयं पृथिवी ते लये वांतरि
क्षं लेलय वासोऽसौ नेच्चि देनां प्रत्युधानि नीस्ताप्रिति
तस्मात्समानबर्हिषी ॥१६॥ अथ यत् कपालाः सर्वे पुरो ३२॥

डाशा नवंति । अष्टाक्षरा वै गायत्री गायत्रमग्ने
छंदः स्वेनैवैतमेतछंदसा प्रभ तेतानि सनारि
त्रयुत्त्रिꣳशतिः कपालानि संपद्यते चतुर्विꣳ
शत्यक्षरा वै गायत्री गायत्रमग्नेश्छंदः स्वेनै
नमेतछंदसा प्रध त्रेगाय आयास्या अनुवाक्या
पाति जाय त्र्यमग्नेश्छंदः स्वेनैवैनमेतछंदसा पचति ॥१७॥

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

ग्न्या दित्ये च रुं निर्वपति। प्र च्यवत इव वा एष

स्मा ल्लोका च्य एतानिर वी ठां पि निर्वपती मान्

लोकां स मा रो हं ने ति। १८। स यद दित्ये च रुं निर्वप नि

तीऽयं वै पृथिव्यदितिः सेयं प्रति ष्ठा तद स्यामे वै

तत्प्रति ष्ठा यां प्रति ति ष्ठ ति तस्मादादि त्ये च रुं निर्व 33

पति। १९। तस्यो वि रो जो सं या ज्ये स्याता मित्याहुः

ता ८

विराड्वीय मित्य थो त्रिष्टु भौ त्रिष्टु प्त्रीय मित्य थो

जगत्यौ जगती ह्री यमिति विराजा वे वे स्याताम्

तस्ये धेनु र्दक्षिणा। धेनु रिव वा इयं मनुष्ये भ्यः स

र्वान्कामान्दुहे माता धेनु र्माते व वा इयं मनुष्या

न्बिभर्ति तस्माद्धेनु र्दक्षिणैतन्वेकमयनं। २०।

अथोदं द्वितीयं। आग्नेय मेवाष्टाकपालं पुरो

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

उग्रां निर्वपति परोक्षमिव वा एतं घ्नन्त्यग्नये प
वमानायाग्नये पावकायाग्नये शुचय इतीवाथी
ज सैवैनमेतत्प्रत्यक्षमाधत्ते तस्माद्ग्नये धाद्भि
त्ये चरुं निर्वपति स यथैव वरो बंधुः स बंधुः ॥२॥
ब्राह्मणानां पावं घ्नंतीव वा एतद्यज्ञं यदेनं तन्वते य
न्वेव राजानमभिषुण्वंति तन्नं घ्नंति यत्पशुं संज्ञ ३४॥

संज्ञपयंति विशासति तन्न घ्नन्त्युलूखलमुसलाभ्यां
दृषदुपलाभ्यां हविर्यज्ञं घ्नंति ॥३॥ स एष यज्ञो ह
हतो न ददक्षे तं देवा दक्षिणाभिरदक्षयंस्तद्यदे
नं दक्षिणाभिरदक्षयंस्तस्माद्दक्षिणा नाम तद्यदे
वात्र यज्ञस्य हतस्य व्यथते तद्देवास्यैतद्दक्षिणा
भिर्दक्षयत्यथ समृद्ध एव यज्ञो भवति तस्माद्द
[illegible] दक्षिणां ददाति ॥४॥ ता वै षड् घातास्षट्‌वा ऋतवः

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

संवत्सरस्य संवत्सरो यज्ञः प्रजापतिः स यावानेव
यज्ञो यावत्यस्य मात्रा तावतीं निर्दहयति । २ । द्वादश
दद्यात् । द्वादश वै मासाः संवत्सरस्य संवत्सरो यज्ञः
प्रजापतिः स यावानेव यज्ञो यावत्यस्य मात्रा ताव
तीं निर्दहयति । ३ । चतुर्विंशतिं दद्यात् । चतुर्विंश
तिर्वै संवत्सरस्यार्द्धमासाः संवत्सरो यज्ञः प्रजा
पतिः स यावानेव यज्ञो यावत्यस्य मात्रा तावतीं नि २५ ।

तौ का ।

र्दहयत्येषा मात्रा दक्षिणानां दद्यात्त्वेव यथाश्र
द्धं तु यसीस्तद्यद्दक्षिणा ददाति । ५ । द्वया वै देवा
देवाः । अहैव देवा अथ ये ब्राह्मणाः शुश्रुवांसो
ऽनूचानास्ते मनुष्य देवास्तेषां द्वेधा विभक्तो
एव यज्ञ आहुतय एव देवानां दक्षिणा मनु
ष्य देवानां ब्राह्मणानां शुश्रुवुषामनूचाना

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

नामाकुतिस्त्रिरेव देवान्प्रीणाति द्द्विर्गात्तिमर्य
नुष्यदेवान्ब्राह्मणांश्रुश्रुवुषो नूचानांस्तए एन
मुत्तपेदेवाः प्रीताः सुधत्पादधति। द्वत घंघायो
नोरतो दध्यातो एवमेवैतद्दात्त्विजो यजमानं स्तो
केदधतितद्यदेन्यःएतद्ददातिपेमेदं संप्र
पिपन्तितितु दद्विगानां।७। देवास्त्र वाः असु

ताक राश्चान्तपेप्राजापत्याःपस्पृधिरेतऽनन्तपस्सवात्मा
नःआसुरं स्याग्यासुरनान्मा हिम त्यस्तेप्पन्नपे
पुम त्येपत्तिरेवा म्नत‍ःआसतं हस्मोत्तयेम
तमुपजीवंतिसयं हस्मैषं घ्नंतितद्वस्मैवस
न्नवति।८।ततो देवाः।तनीयां सःइवपरिशिरि
षिरेतेर्वतः श्राम्यंतश्चेरुरुता सुरात्सपत्नान्म

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

त्यान्निस्तृणवामेतितऽएतदमृतमग्न्याधेयंददृशुः। ६।
तेहोचुःहंतेदममृतमंतरात्मन्नादधामहैतऽइद
ममृतमंतरात्मन्नाधायामृताभूत्वास्तर्याभूत्वा
स्तर्यान्सपत्नान्मर्त्यान्निस्तृणवामेति।१।ते
होचुःउभयेषुवैनोयमग्निःप्रत्वेवासुरेभ्योब्रवा
मेति।१।तेहोचुः।आवैवयमग्नीधास्यामहेअथ ३७

यूयंकिंकरिष्यथेति।१।तेहोचुः।अथैनंवयंन्ये
वधास्यामहेतृणानिदहात्दारूणिदहात्औ
दनंपचात्मांऽसंपचेतिसयंतमसुरान्यदध
तत्तेनानेनमनुष्याभुंजते।१।अथैनंदेवाःअं
तरात्मन्नादधततऽइममृतमंतरात्मन्नाधाया
मृताभूत्वास्तर्याभूत्वास्तर्यान्सपत्नान्मर्त्यान्नि

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

न्यचनवंस्तथोऽएवैषऽएतदमृतमंतरात्मन्नाध
त्तेनामृतत्वस्याशास्तिसर्वमायुरेत्यस्तृयोहिवै
नवतिनहैनꣳसपत्नस्तुस्तूर्षमाणश्चनस्तृ
णुतेतस्माद्यदाहिताग्निश्चानाहिताग्निश्चस्प
र्द्धेतेऽआहिताग्निरेवाभिभवत्यस्तृयोहिखलु
सतर्हिभवत्यमृतः॥१४॥तद्धैनमेदासंयंति॥ ३८॥

तज्जातमभिप्राणितिप्राणोवाऽअग्निर्जातमेवैनमे
तत्सन्तंजनयतिसपुनरपानितितदेनमंतरात्मन्ना
धत्तेसोऽस्यैषोंतरात्मन्नग्निराहितोभवति॥१५॥तमु
द्दीप्यसमिंधेऽइद्धस्यऽइद्धस्तुक्तंकरिष्यामीत्ये
वैनमेतत्समिंधेयोऽस्यैषोंतरात्मन्नग्निराहितोभव
ति॥१६॥अंतरेणागधाचरतदिति।नहवाऽअस्यैतं

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

कुश्चनांतरेणेति यावज्जीवति योस्यैषांतुरात्मन्नाग्नि
राहितो भवति तस्मादुत नाद्रियेत यदनुगच्छेन्नहवा
अस्यैषोनुगच्छति यावज्जीवति योस्यैषांतुरात्मन्न
ग्निराहितो भवति।१८।तेवा एते प्राणा एव यदग्न
यः।प्राणोदानावेवाहवनीयश्च गार्हपत्यश्च व्या
नो न्वाहार्यपचनः।१९।सत्तस्य वा एतस्या [illegible] ३५

ग्न्याधेयस्य।सत्यमेवोपचारः स यः सत्यं वदति यथा
ग्निं समिद्धं तं घृतेनाभिषिंचेदेवं हैनं स उद्दीप
यति तस्य भूयो भूय एव तेजो भवति श्वः श्वः श्रेया
न्भवत्यथ यो नृतं वदति यथाग्निं समिद्धं तमुदके
नाभिषिंचेदेवं हैनं स जासयति तस्य कनीयः क
नीय एव तेजो भवति श्वः श्वः पापीयान्भवति तस्मा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

दुसत्यमेवब्रूवदेत॥१५॥ तदुहाप्यरूणमौ पवेशिंज्ञातपऽ
ऊचुःस्थविरोवाऽअस्यग्नीऽआध [illegible] स्वेतिसहोवाचते
मेतद्ब्रूथवाचंयमऽएवेधिनवाऽआहिताग्निनानृतंवदि
तव्यंनवदंज्ञानुनानृतंवदेत्तावसत्यमेवोपचारइतिा२०॥
ब्राह्मणं॥६॥ प्रथमःप्रपाठकःसमाप्तः॥कांडी॥११४॥ [illegible]
वरुणोहेनइाज्यकामःआदधे।सराऽयमगच्छत्तस्माध ४

स्वेदयस्वनवरुणोराजेत्येवाहुःसोमोयशस्कामः
सयशोनवत्तस्माधस्यसोमेलचतेयस्यनोत्नावेवाग
छतोयशऽएवैतद्रूपमागच्छतियशोहभवतिराज्यं
गच्छतिपऽएवंविद्वानाधत्ते॥१॥अग्नौहवैदेवाःसर्वा
णिरूपाणिनिदधिरेयानिचग्राम्याणियानिचार
ण्यानिजयंवोपप्रेष्यन्तःकामचारस्यवाकामायवा

द्वि

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

यन्नोगोपिविज्ञोगोपायदितिवा॥२॥ तानुग्रहाग्निर्नि
चक्रामातैःसंगृह्यन्तान्त्रविवरापुनरेम इतिदेवाः
हृदग्नितिरोऽन्ततेषांऽहेयसेवासकिमिहकर्तव्यं
केहव्रजेतीवा॥३॥ ततःएतन्न्वेष्यापुनराधेयंदद्दर्शी॥
तद्वादधेतेनाग्नेःप्रियंधमनोपजगामसोस्माग्न
चयानिरूपाणिव्रतीनिःससर्जयानिवयाम्याणि

Indira Gandhi National Centre for the Arts